

A. M. T. 1723
 DESCRIPTION
 Des auf Freyen waert über Hartenpreffallten
 SCHLUNDENBERGER
 RYTTER DISTRICTS
 v. Nicolaj Thomassen, WSP
 Königl. Maje. 1724. Maij 30
 Proprietarie
 Summa 970. - 329
 In Ein Erindlung des Meiss und Grasung
 der Meider. Meide sind in dem Districte
 Koppeln ausgelegt welche mit 1/2 C. auf
 der Charte marquirt sind.
 Ihre Königl. Maje. suet
 Zugeworren Hartenpreffallten folgender massen belegen

PLAN
DES
SCHLUNDENBERGER
RYTTER DISTRICTS
 NACH KÖNIGLICH ALLERON. EDIGSTEN
 BEFEHL AUF GEMESSEN ANNO MDCCLXXIII.
 UND
 IHRO KÖNIGLICHEN MAJEST. SEINEM
 ALLERGNADIGSTEN SOUVERAIN in tiefster Devotion überreichet

	Formen	Weg	Maß
1. Kytche Kirch Spiel	277	5	1
2. Meidlet	108	4	2
3. Kattrup	122	5	1
4. Orutzlet	77	1	1
5. Cysted	186	4	2
6. Tuaning	127	6	1
7. Ydeling	107	2	1
8. Woer Ladegard	104	7	2
9. Fosling	68	5	2
10. Fæden	70	7	1
11. Tønning	95	1	2
12. Brjnyup	42	4	3
13. Biding	37	4	1
14. Ring	20	7	3
15. Graefstrup	54	1	2
16. Kinder Wising	122	4	1
17. Tembin Scharerberglund	48	6	1
18. Rye	72	4	1
19. Løver	227	6	1
20. Winge	136	7	1
21. Kiepling	58	1	2
22. Aulter	58	1	2
23. Høring	144	2	2
24. Blegine	52	1	1
25. Fruering	243	3	2
26. Wive	109	1	3
27. Skanderup	217	1	3
28. Kulling	41	1	1
29. Hoering	97	5	1
30. Gulten	52	1	2
31. Schoubje	87	4	1
32. Karlef	103	1	3
33. Suar	60	4	3
34. Framlet	173	6	2
35. Kishelm	81	1	3
36. Kelle	83	1	3
37. Kihoring	78	1	1
38. Tjysting	97	6	2
39. Alling	37	2	1
40. Tullerup	112	2	1

TRINORTO DES KÖNIGL.
 LICHTEN HIRT. KÖRNS 5162

Das in N. S. l. liegende
 Proprietarie Guth
 1. In N. S. l. die Kirche
 2. W. d. d. l.

In diesen Kirch. Spielf.
 ist zwar noch mehr Pro.
 proprietarie Guth, jedoch
 aber ist nicht mit zur
 Reuter L. S. l. gelegt, son.
 dem contribuiert an die
 Schanderberger Amt. S. l.

3. Kattrup
 4. Orutzlet
 Kommt dem übrigen Pro.
 proprietarie Guth gleiche
 Beschaffenheit, wie sub.
 N. S. l. 2. bei Widet gemeldet.

5. Cysted
 6. Tuaning
 7. Ydeling
 8. Woer Ladegard
 9. Fosling
 10. Fæden
 11. Tønning
 12. Brjnyup
 Hat gleiche Bewanet,
 nuss wie bey N. S. l. 2.
 und 4. angeführt.

13. Biding
 14. Ring
 15. Graefstrup
 Hat gleichen Birkhatt
 wie bey N. S. l. 2. 4. und 2.
 Errechnung geschehen.

16. Kinder Wising
 17. Tembin
 18. Rye
 19. Løver

Rytterdistriktskortet for Hjlemslev,
 Framlev, Gjern, Tyrsting og Nim
 Opmålt af Abraham Christian Willars
 År 1723

Skipper Anders Gylliam Larsens kort
1736

Skipper Anders Gylliam Larsens
kort for Resebro – Sminge, 1736

Gylliams kort 1736

162
 Tvende
 DEDUCTIONER
 Guden's Flood ^{over} Randers Fjord
 Skibs- ^{fra ml} Bygning ^{til} = Sommer
 Udflugning
 Landets Nytte i andre Maader
^{indvordanig, for at tillst}
 No 1736. Christian Schme

S. Her Jant Jørg. Grosslige Excellence

Nedenfor Resenbro findes tvende holme midt i aen, hvoraf noget vil bortskæres.

Nedenfor igen findes aen temmelig uren af grøde på distance ungefær af 200 favner, som må renses, så den samme grøde ikke skal være flåderne til hinder, når de engang komme.

I mellem sct. Hans dag og Michels dag [29. september] er der altid højt vand i aen, saasnart det begynder at fryse om natten falder vandet. I mellem paaske og pinsedag er der ringest vand i aen.

B. Udforsket Udhyvelens Røngde fra de til van.

Atter her neden for [Resenbro] ved Svostrup, og i ved Asmildgaarde, ligger ved hvert sted grunde hvor der kan rides og køres over, naar der er lavt vand.

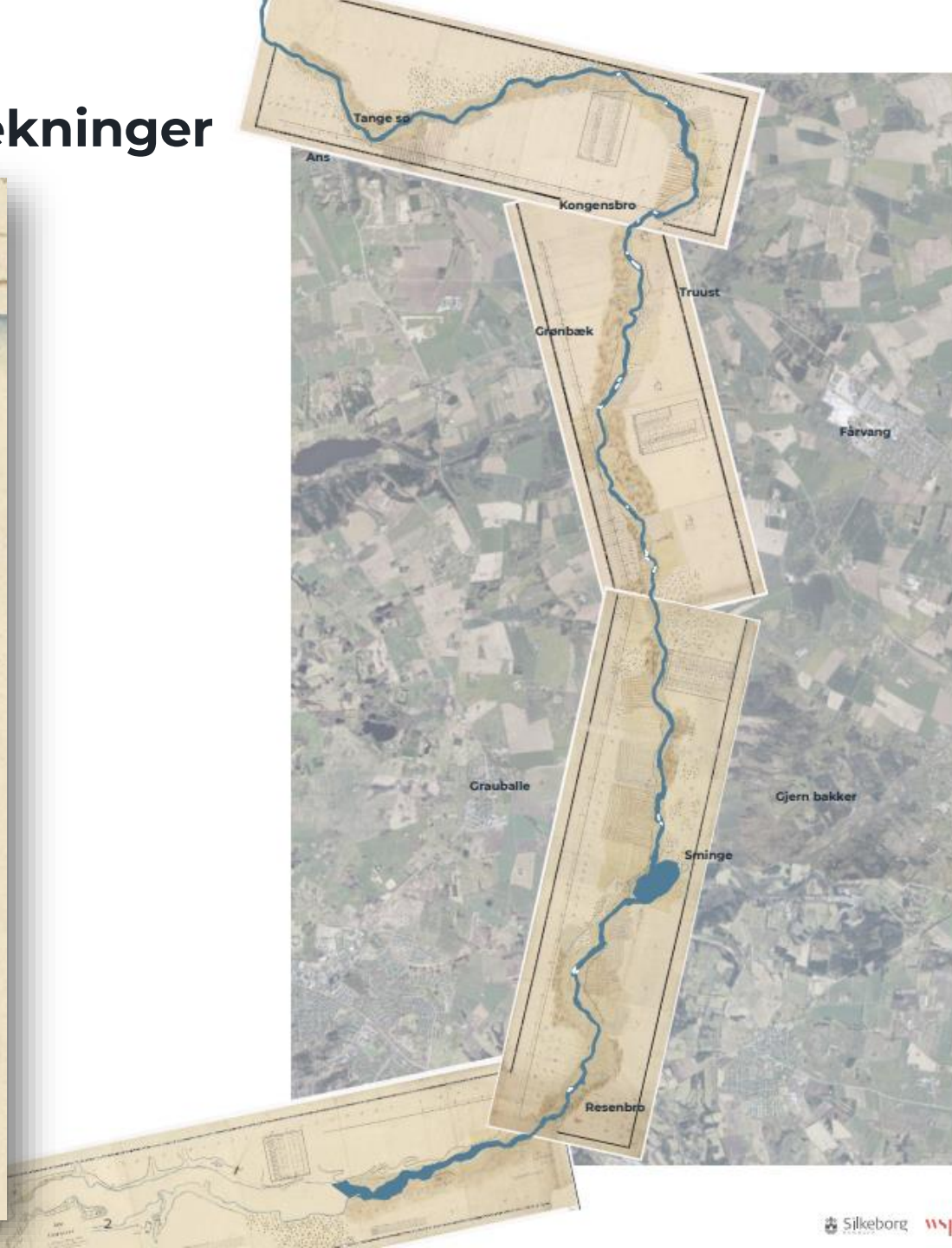
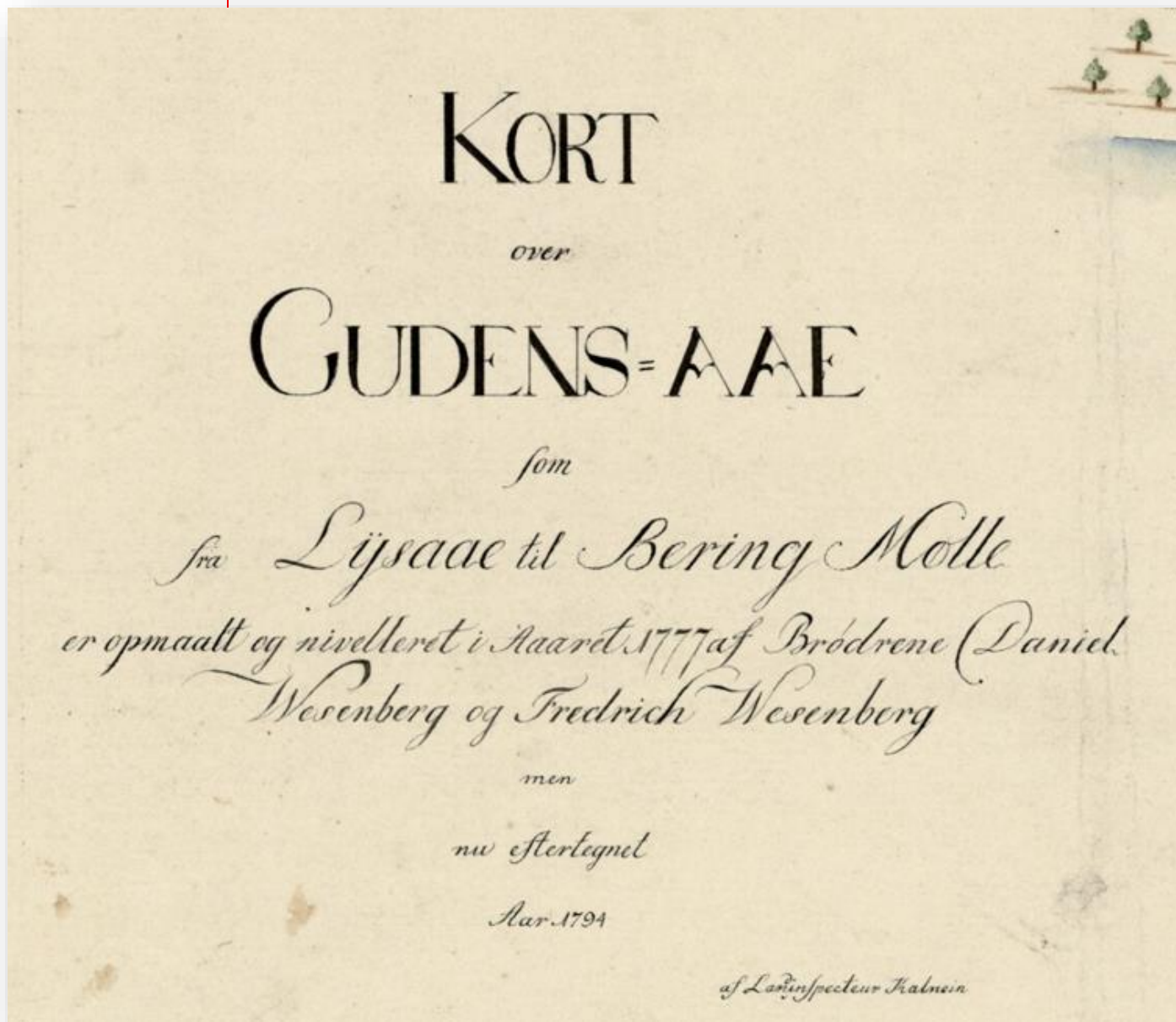
De tvende Grunde ved Svostrup og Asmild Gaarde kan ved böndernes Hielp med liden bekostning borttages, saa at der baade kan blive fart for Prammer og Flåder.

Brdr. Daniel og Fredrich Wesenbergs kort
1777

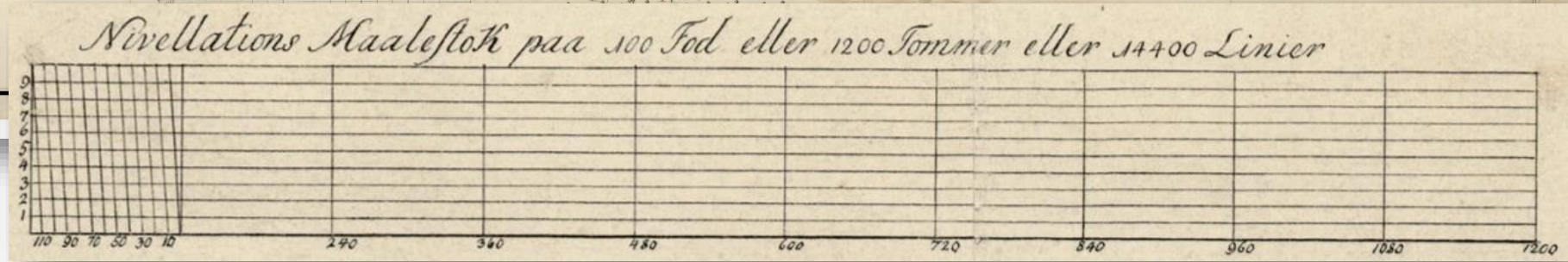
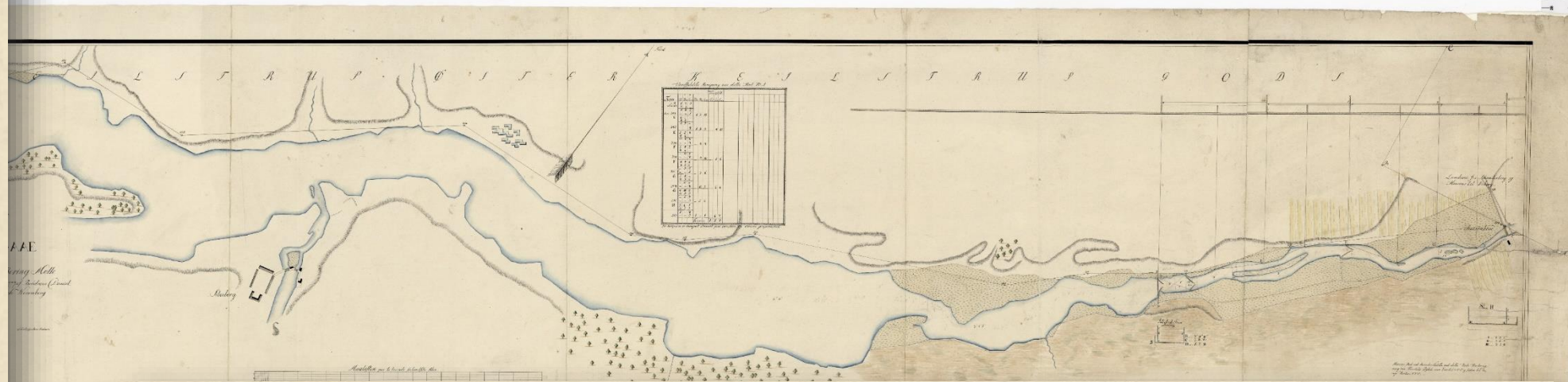
Wesenberg-kortene Gudenåens øer og lavvandede strækninger

Wesenberg-kortene Gudenåens øer og lavvandede strækninger

Tegnene

Wesenberg-kortene Gudenåens øer og lavvande

Vandfaldets Beregning over dette Kort. No. 1

Tegn	Vandfald					
	Foot	Toms	Linie	Foot	Toms	Linie
A	5	7	3			
Station	4	3	-			
	1	4	3			
hor. 398	-	-	5	1	3	10
E	6	-	-			
	4	3	-			
	1	9	-			
342			4	1	8	8
E	5	2	8			4 10
	4	6	-			
	-	8	8			
308	-	-	4	8	4	
F	5	4	2			
	4	6	-			
	-	10	2			
300	-	-	4	9	10	1 6
F	4	9	5			
	4	5	6			
	-	3	11			
366	-	-	5	3	6	
G	5	4	-			
	4	5	6			
	-	10	6			
294	-	-	4	10	2	6 8
G	4	11	6			
	4	5	9			
	-	5	9			
276	-	-	3	5	6	
H	5	6	1			
	4	5	2			
	1	-	4			
255	-	-	3	1	1	6 7
				Summa	1.	7. 7.

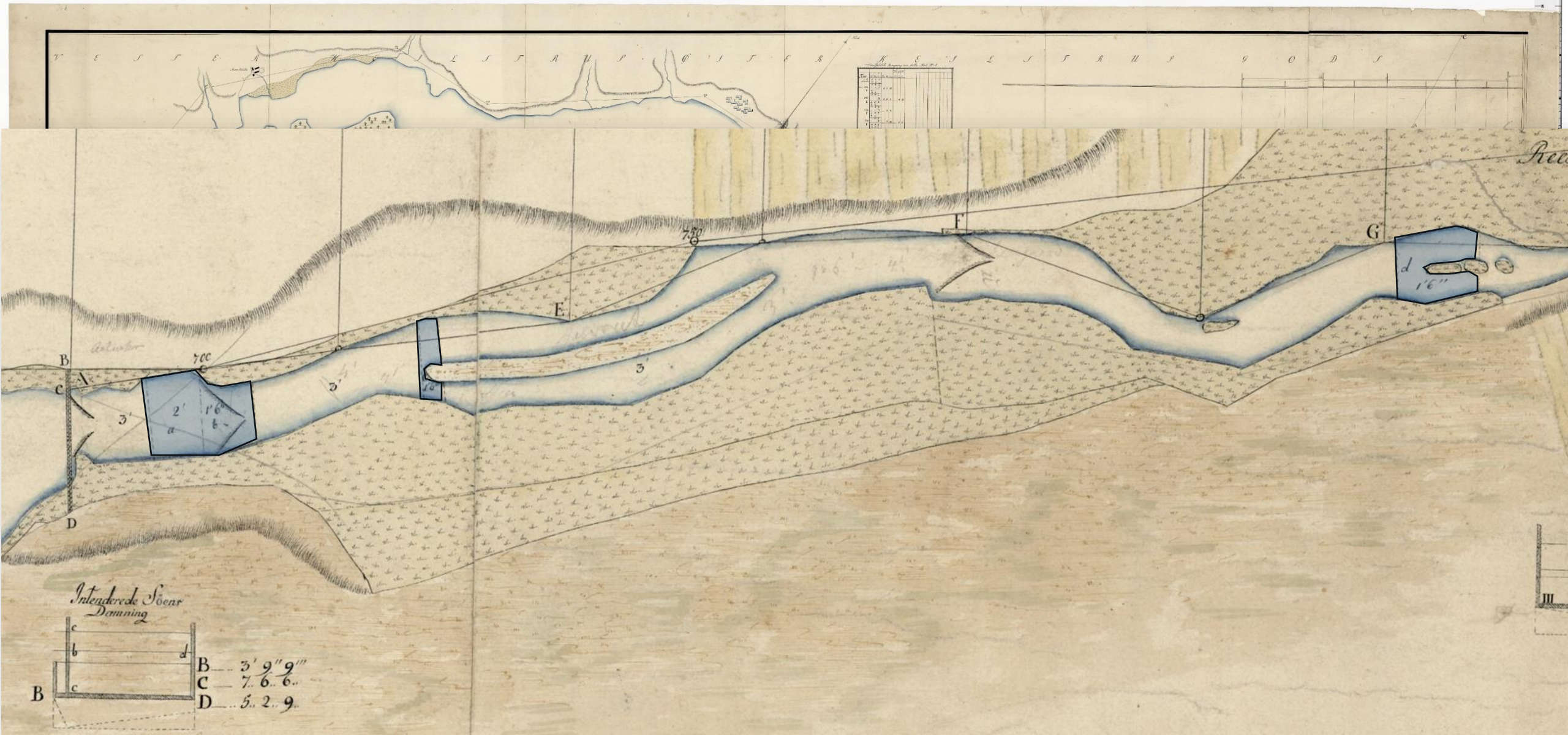
for horiz. Lin. er beregnet Decourt paa 500 Alen en Somme proportional.

Wesenberg-kortene

Gudenåens øer og lavvandede strækninger

Kaptajn Frederik Læssøes kort
1847

Opmaalt i Sommeren 1847 af Capitain Læssøe med Desjinateur Christensen og Guide Berg af Generalstab

Silkeborg Fabrik

Opmaalt i Sommeren 1847 af Capitain Læssøe med Desjinateur Christensen og Guide Berg af Generalstab

Generalstabens opmåling
1847

Det tredje kortsæt før den store regulering

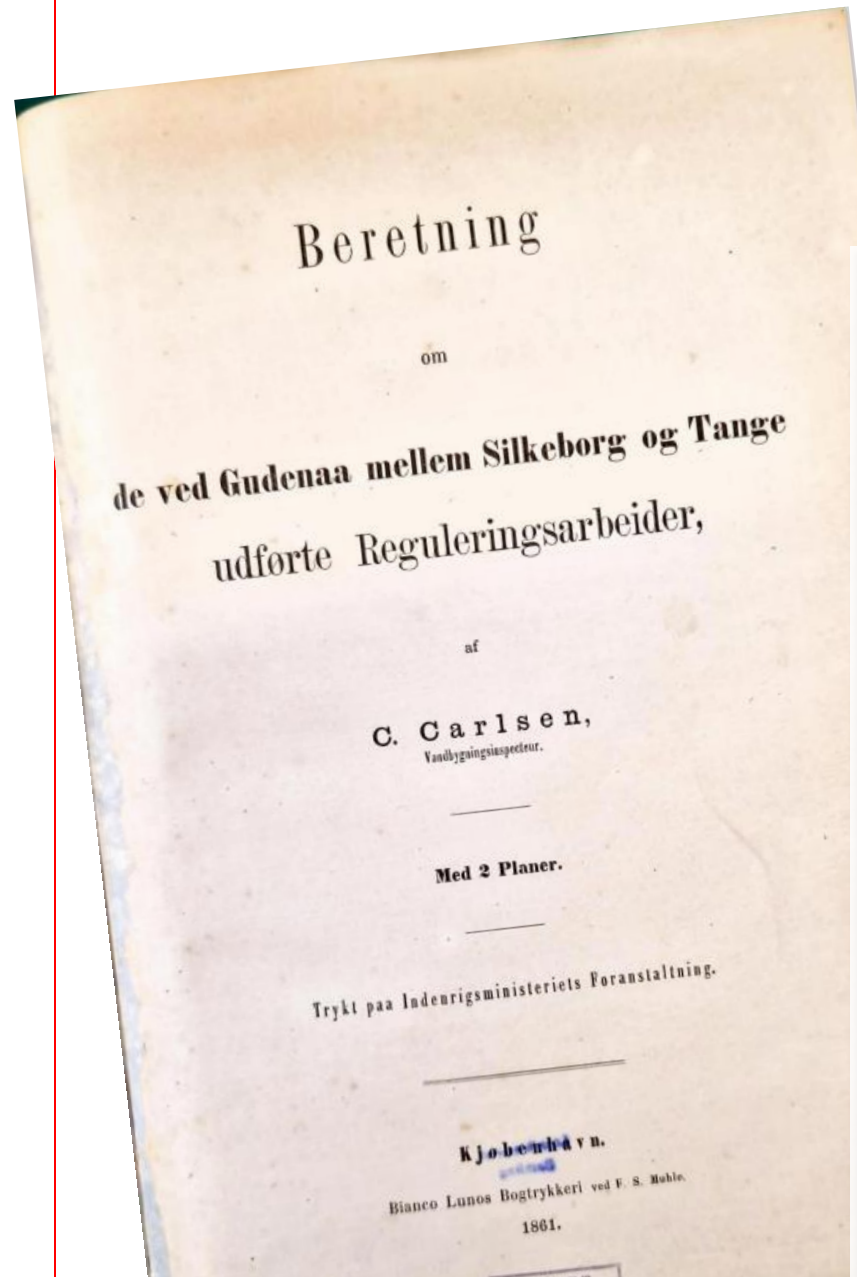
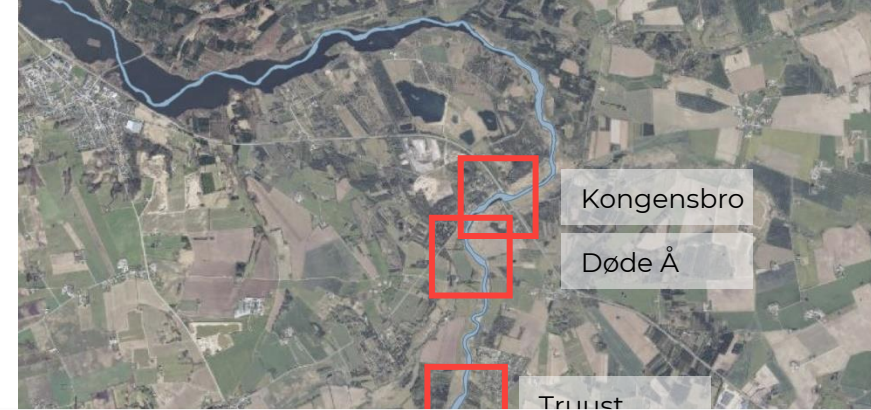

Reguleringen af Gudenåen
Vandbygningsinspektør C. Carlsen
1850 – 1858

Reguleringen af Gudenåen – 1850 - 1858

- På **49 strækninger** med en samlet længde på **9,63 km** (15341 alen) blev en 12 m (40 fod) bred og 62 cm (2 fod) **dyb strømmende udgravede** på strækningen mellem Silkeborg og Tange. Det udgjorde ca. **50% af den samlede strækning**.
- På **23 af disse strækninger** blev Gudenåen **alene uddybet**. Anslået ca. **4,5 km** ialt
- På de øvrige **26 strækninger** (anslået **5,1 km** i alt), blev vandløbet **indsnævret** ved etablering af:
  - 62 stenhøfder (indbygninger)
  - 5 ådiger (parallel-dæmninger) og
  - 15 afsnøringer af biløb (couperinger)
- Endvidere blev 2 – **300 sten** med en **diameter på 120 – 180 cm** (**fjernet**) på forskellige strækninger samt et betydeligt antal mindre sten
- **Ålegårde**, der var til hindring for pramfarten, blev **alle fjernet** med undtagelse af Rosensbro. Ålegården der i stedet blev ombygget

Reguleringen af Gudenåen – Svostrup

Den resulterende indsnævring af Gudenåen

Beretning

om

1 Eudena mellem Silkeborg og Tange

er udrevet enkelte Steen. I de Løb og Bugter, hvorfra Strømmen er afskaaren ved de anlagte Værker, er allerede afsat endeel Sand, og en stærk Vegetation har udviklet sig. Der er altsaa ingen Tvivl om, at de efterhaanden ville groe til eller opfyldes. De udgravede Render holde sig lige-

Med 2 Planer.

Gudenåen mellem Silkeborg og Kongensbro

- Er et vandløb, der har undergået stor forandring over de sidste 170 år.
- Hvordan åen oprindelig så ud og hvad der efterfølgende skete kan fastlægges med historiske kort og beskrivelser.
- Man uddybede og indsnævrede vadestederne ved bl.a. Gødvad, Resenbro, Svostrup, Tvilum og Kongensbro for at skabe en større vandybde.
- Man fjernede de store sten fra sejlrenden.
- Vandløbets skikkelse blev låst med stenkonstruktioner og en efterfølgende aflejring.
- Gudenåen i Silkeborg Kommune var et for Danmark unik vandløb med særegne karakterer såsom øer, biløb, brede lavvandede forløb og store sten